

بیشترین دید ملی آثار باستانی ایران متعلق به **ورامین** است

گردش میان یادگارهای تمدن ۷ هزار ساله

۳۵ کیلومتر که از مرزهای جنوب‌شرقی تهران دور شوید، به ورامین می‌رسید که آوازه تاریخ آن، این شهر و روستاهای اطرافش را به یادگار یک تمدن ۷هزار ساله تبدیل کرده است. از تعدد بناهای تاریخی گرفته تا روستاهای بکر، از آثار هنری مثل شیشه و آئینه گرفته تا محصولات کشاورزی ارگانیک، این شهر برای هر گروه از گردشگران جاذبه‌ای متفاوت دارد. در سال‌های اخیر تورهای گردشگری زیادی برای ورامین‌گردی برگزار شده و حالا که پاییز و فصل کویرگردی است، استقبال از این تورها بیشتر هم می‌شود. «روز هفتم» این شماره ویژه ورامین‌گردی است؛ گردش میان آثار تاریخی و جاذبه‌های طبیعی یک تمدن ۷هزار ساله.

برج علاءالدوله

برج علاءالدین یا **برج علاءالدوله** معرفی دوره ایلخانان است که اواخر قرن هفتم هجری قمری ساخته شد.

نشانی **ورامین،میدان امام‌خمینی***

برجی باکاشی‌های فیروزه‌ای

برج آرامگاهی علاءالدوله یکی از آثار شاخص معماری استان تهران است که به‌دلیل دفن سیدعلاءالدین از نوادگان امام‌زین‌العابدین(ع) به این نام شناخته می‌شود و قدیمی‌ترین اثر در فهرست آثار تاریخی کشور است. نسب سیدعلاءالدین به حضرت زین‌العابدین(ع) می‌رسد. او حاکم ری بود و به وصیت او پس از مرگ در مرکز شهر ورامین به خاک سپرده شد و سپس روی مزار او برجی را بنا کرده‌اند که از نظر معماری کاملاًمتنصر به‌فرد بوده و سبک معماری آن چشم‌نواز است.

یکی از منحصربه‌فردترین ویژگی‌های ساخت این برج، تزئینات خارجی آن است که به‌وسيله کاشی‌های فیروزه‌ای و شیشه‌های آجری با ترکیب رنگ‌های فیروزه‌ای، لاجوردی و آجری پوشانده شده‌است. این برج از خارج به‌صورت آجری و از ۳۲ تکی و از داخل کاملاً دایره‌ای است. پایه برج روی پایه مدور آجری بناشده که متشکل از ۹ ردیف آجر است و نوک دندان‌ها همایش بر دایره‌قاعده قرار دارد.تفاح بنا از تک سردابه تا آخر آن ۲۷متر است. این اثر تاریخی در سال ۱۳۱۰ با شماره ۷۵در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

جاذبه‌های تاریخی ورامین پرتعداد و متنوع هستند

گشت و گذار در دل ۷۵ اثرملی

قلعه ایرج

قلعه ایرج کسه با نام‌های **معرفی** اسپیددژ یا قلعه‌گیری نیز شناخته می‌شود، از بزرگ‌ترین قلعه‌های خشتی ایران و جهان است.

نشانی **شمال کمربندی ورامین به سمت پیشوا، مجاور روستای عسگرآبادعباسی**

امکانات **مسجد و فروشگاه در روستای عسگرآباد**

بزرگ‌ترین قلعه خشتی جهان

قلعه ایرج شهریور ۱۳۸۲ با شماره ۹۸۳۵در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید. قلعه ایرج که یکی از بزرگ‌ترین قلعه‌های خشتی جهان محسوب می‌شود، در دوره ساسانی ساخته شده است. این قلعه دارای ۴دروازه در شمال، جنوب، شرق و غرب است. دروازه شمالی این قلعه دقیقاً رویه‌روی قله دماوند قرار دارد و می‌تواند قاب‌مناسبی برای عکاسان باشد. در سال‌های گذشته دروازه و دیوارهای ضلع شرقی بنا مرمت شده‌اند و ۲ دروازه شمال و جنوب هم باز هستند.

قلعه امیرآباد

قلعه امیر آباد که کارکرد نظامی و مسکونی داشته، از بناهای دوره قاجار در ورامین است که در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است.

نشانی **پیشواي ورامين، جاده محمدآبادعرب**

امکانات **سوپرمارکت و مسجد در نزدیک‌ترین روستا**

چطور برویم: در جاده پیشوا به قلعه‌بند مسیر را ادامه دهید تا به جاده روستای محمدآباد عرب برسید. قلعه امیر آباد را قبل از رسیدن به روستا می‌بینید.

قلعه خشتی قاجاری

قلعه امیرآباد در دوره مظفرالدین شاه قاجار ساخته شده است. از میان برج و باروها و دروازه‌های متعدد این قلعه، دیواره‌ها و راهروهای آن تا حد زیادی سالم مانده‌اند. بخشی از ورودی‌ها هم شکل اولیه خود را حفظ کرده‌اند. مصالح به‌کار رفته در ساخت این قلعه، خشت و گل است.

محلی‌ها معتقدند صاحب‌قلعه اربابی بوده که از روی بلندای دروازه، بر فعالیت کارگران در زمین‌های کشاورزی‌اش نظارت می‌کرده است.

قلعه باجک

بقایای قلعه باجک یکی از آثار تاریخی ورامین است که قدمت آن مربوط به دوره ساسانی و قرون اولیه اسلامی است.

نشانی **ورامین، دهستان بنهام وسط شمالی**

امکانات **فروشگاه و مسجد در روستای قشلاق ارمزآباد**

چطور برویم: در ورامین وارد بلوار خلیج فارس شوید. مسیر را به طرف خروجی روستای قشلاق امرآباد ادامه دهید تا به یک دوراهی برسید. تابلوهای راهنما را به طرف روستای تجره دنبال کنید.

قلعه دوران ساسانی

قلعه باجک در سال ۱۳۸۴ با شماره ۱۴۶۰۴در فهرست آثار ملی ایران ثبت شده‌است. اطراف قلعه باجک که حالا فقط بقایای خشتی و گلی از آن باقی مانده، با زمین‌های کشاورزی احاطه شده است. نزدیک‌ترین روستا به قلعه، قشلاق ارم‌آباد است که قدمت آن به دوره ساسانی می‌رسد. منظره و پاییزی قلعه باجک تماشایی و رسیدن به آن مستلزم چند دقیقه پیاده‌روی است. برای حفظ ایمی بهتر است از زمین‌های کشاورزی‌اش قلعه تماشایی نظارت می‌کرده است.

✓ نیلوفرذوالفقاری

فراوانی و قدمت بناهای تاریخی در ورامین و روستاهای اطراف آن، یادگار تمدنی ۷هزار ساله است. از قلعه‌ها و برج و باروها گرفته تا عمارت‌های قدیمی، پل‌ها و کاروانسراهای تاریخی ورامین می‌تواند مقصد یک گردشگری تاریخی تمام‌عیار باشد. در سال‌های اخیر تورهای گردشگری متعددی بر این محدوده برگزار شده‌است. برج علاءالدوله، مسجد جامع ورامین، قلعه ایرج و عمارت تاریخی جعفر خان، برخی از این جاذبه‌های تاریخی هستند که در این گزارش آنها را معرفی کرده‌ایم.

عمارت تاریخی جعفرخان

قدمت عمارت جعفر خان بیش از ۲۰۰سال است و به دوره قاجاریه می‌رسد. در حیاط وسیع این عمارت درختان توت، انجیر، انار و انگور کاشته شده است.

نشانی **ورامین، بخش جوادآباد، روستای تجره**

امکانات **فروشگاه، سرویس بهداشتی، مسجد**

چطور برویم: بعد از پیشوا جاده محمدآباد عرب را ادامه دهید تا به یک دوراهی برسید. تابلوهای راهنما را به طرف روستای تجره دنبال کنید.

اقامتگاه بوم‌گردی

بنای این عمارت که بخشی از میراث تاریخی و معماری روستای تجره شهرستان ورامین محسوب می‌شود، آجری است. عمارت جعفرخان با بیش از ۲ هزار مترمربع مساحت و زیربنای ۳۵۰مترمربع، دارای ۸ اتاق، شاه‌شین، هشتی ورودی، ۲بادگیر سنتی و مطبخ است. این عمارت که محل زندگی جعفر خان علیدوستی و خاندان او بوده، به اقامتگاه بوم‌گردی تبدیل شده، بنابراین بازدید از آن برای گردشگران امکان‌پذیر است.

خانه مغاری‌ها

خانه مغاری‌ها شامل بخش‌هایی از دوره‌های ایلخانی، صفوی، قاجاری و پهلوی است که همچنان به‌عنوان محل سکونت استفاده‌می‌شود و دارای ارزش معماری و فرهنگی منحصر‌به‌فردی است.

نشانی **روستای دم‌زئباد، خیابان امام خمینی***

چطور برویم: از میدان شهدای مدافع حرم وارد بلوار حضرت فاطمه معصومه(س) شوید. مسیر خروجی روستای دم‌زآباد ادامه دهید.

مرمت یک خانه تاریخی

این خانه تاریخی با مساحت بیش از ۱۶۰مترمربع شامل ۵۶۰متر باغ و حدود ۶۰۰متر زیربناست و فضاهایی مانند اتاق، پستو، مطبخ، پالونه و بالاخانه در آن وجود دارد. معماری خانه بیانگر الگوی سکونتی در دوره‌های مختلف تاریخی منطقه است. مرمت این خانه تاریخی در سال‌های اخیر برای حفظ این اثر ارزشمند در دستور کار قرار گرفته و بازدید بسا هماهنگی قبلی امکان‌پذیر است.

- ویژه‌نامه روز پنجشنبه
- ۸ آذر ۱۴۰۳
- شماره ۶۳

مسجد جامع ورامین

مسجد جامع ورامین یا مسجد جمعه ورامین، ساختمانی تاریخی مربوط به دوره ایلخانی است که ساخت آن در دوره سلطان محمد خدابنده آغاز شد و در دوره بصرش، ابوسعید بهادرخان به پایان رسید.

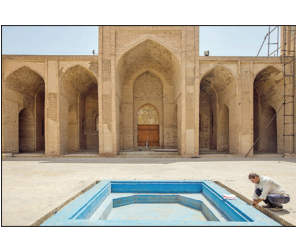
نشانی **ورامین،خیابان شهیدبوشتی، تقاطع خیابان مسجد جامع**

بنای دوره ایلخانی

این اثر سال ۱۳۱۰ با شماره ۷۱۶در فهرست آثار ملی ایران قرار گرفت. این مسجد تنها نمونه کامل مساجد چهار ایوانی کشور به‌حساب می‌آید که نه‌تنها از لحاظ ساختمان عظیم و گنبد عالی آجری اهمیت دارد بلکه به‌واسطه تزئینات فراوان، کاشی‌کاری‌های معرق، گچبری، کتیبه‌های تاریخی و انواع خطوط مختلف جزو آثار مهم هنری ایران به‌شمار می‌آید. این مسجد تاریخی بنیایی با طرح چهار ایوانی است و شامل سردر در شمال، شبستان در جنوب، رواق در شرق و غرب می‌شود. ایوان شبستان بلند مسجد جامع، کتیبه‌های ارزشمندی دارد که از جمله آن می‌توان به کتیبه‌های سوره جمعه در متن و کتیبه‌های کوفی در حاشیه‌اشاره کرد. این کتیبه‌ها مزین به انواع طرح‌های اسلیمی و خط‌های عربی، کوفی و فارسی هستند. شرح مرمت مسجد در سال ۸۱۵ هجری قمری مصادف با زمان حکومت شاهرخ تیموری نیز در کتیبه‌ای به ثبت رسیده است.

استقبال گردشگران خارجی ازمسجد

تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی به مسجد جامع ورامین توجه چندانی نشده بود. به‌دلیل محدودیت‌ها و مشکلاتی که وجود داشت، مردم کمتر به مسجد می‌رفتند و این بنای تاریخی به مخروبه تبدیل شده بود. در دوره معاصر محمد کریم پیرنیا، پدر معماری سنتی ایرانی، مرمت مسجد جامع ورامین را برعهده داشت. در واقع، پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و ایجاد نمازجمعه در شهرستان ورامین، به این مکان توجه ویژه‌ای شد و به‌محل اجتماع مردم‌متدین تبدیل شد. همچنین در طول سال نیز برنامه‌های فرهنگی در این مکان تاریخی برگزار می‌شود که به‌خاطر ویژگی‌های محیطی مسجد جامع اغلب با استقبال مردم همراه است. برنامه‌های متنوعی هم در مناسبت‌های مذهبی در این مسجد برگزار می‌شود. این مسجد تاریخی حالا علاوه بر محلی برای عبادت و نیایش، به جاذبه گردشگری تبدیل شده و گروه‌های گردشگران خارجی در برنامه‌های ورامین‌گردی، از معماری متنصر به‌فرد این بنا بازدید می‌کنند.

رصدخانه ستاره کویر

- موقعیت:** ورامین، روستای سلمان آباد

معرفی: نخستین رصدخانه نجوم در جنوب شرق تهران و در روستای سلمان آباد از توابع جوادآباد ورامین واقع شده است. این رصدخانه توسط اداره آموزش و پرورش شهرستان ورامین به بهره‌برداری رسیده است. این رصدخانه به ۶ تلسکوپ تخصصی مرکزی و سایر مجهز است و در بهترین موقعیت جغرافیایی به دور از آلودگی نوری قرار دارد. دلیل انتخاب روستای سلمان آباد برای ساخت رصدخانه، دوری این روستا از آلودگی نوری شهر و قرار گرفتن این روستا در ورودی پارک ملی کویر است. در فازهای بعدی قرار است در کنار رصدخانه یک رادیوتلسکوپ و اقامتگاه بوم‌گردی راه‌اندازی شود.